

Bryssel den 6.6.2018
COM(2018) 398 final

2018/0222 (NLE)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

Den 2 maj 2018 lade kommissionen fram sitt förslag till nästa fleråriga budgetram (COM(2018) 321 final). På denna grund föreslår kommissionen ett antal horisontella och sektoriella finansieringsprogram på EU-nivå, som bemöter nya utmaningar och samtidigt utgör en fortsättning på framgångsrika etablerade verksamheter.

Detta förslag till ändring av EU:s bemyndigandeförordning på området för statligt stöd (rådets förordning (EU) 2015/1588) syftar till att förbättra samspelet mellan dessa finansieringsprogram på EU-nivå och reglerna om statligt stöd. Det kommer att göra det möjligt för kommissionen att göra riktade ändringar av de nuvarande reglerna om statligt stöd så att nationella medel – inbegripet medel från de europeiska struktur- och investeringsfonder som förvaltas på nationell nivå – och EU-medel som förvaltas centralt av kommissionen kan kombineras så smidigt som möjligt utan att konkurrensen på EU:s inre marknad snedvrids.

Syftet med EU:s regler om statligt stöd är att säkerställa att offentliga utgifter inte snedvrider konkurrensen mellan företag på EU:s inre marknad, på grundval av tre grundläggande principer:

- Gemensamt intresse: Offentliga utgifter bör tjäna allmänna politiska mål, såsom att stimulera investeringar, utbildning och fortbildning, regional sammanhållning, forskning och utveckling, förbättring av digitala nät, transportnät och energinät samt bekämpande av föroreningar och klimatförändringar.
- Additionalitet: Offentliga utgifter bör fylla en lucka, inte tränga undan eller endast ersätta privata investeringar.
- Kostnadseffektivitet: Offentliga utgifter bör inte överstiga vad som är nödvändigt för att nå det politiska målet.

EU-medel som förvaltas centralt av kommissionen har medlemsstaterna inte någon beslutanderätt över (såsom programmen Cosme och Horisont Europa eller programmet för ett digitalt Europa) och de utgör inte statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Om medlemsstater tillhandahåller ytterligare finansiering till ett projekt eller finansieringsinstrument som stöds av en centralt förvaltrad EU-fond eller om de bidrar med medel som de behåller en viss beslutanderätt över till en centralt förvaltrad fond, är dock reglerna om statligt stöd tillämpliga på den del av finansieringen som medlemsstaten har beslutanderätt över.

På liknande sätt har medlemsstaterna större kontroll över EU-medel inom ramen för delad förvaltning, vilket är fallet för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna), inbegripet Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ). Denna typ av finansiering utgör därför statliga medel i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget och är föremål för kontroll av statligt stöd.

I detta sammanhang är det viktigt att finna det rätta förhållandet mellan reglerna om EU:s fonder och reglerna om statligt stöd, för att garantera bästa möjliga effekter av den fleråriga budgetramen och för att undvika onödig komplexitet. Detta är särskilt viktigt i situationer där projekt finansieras både av EU-medel som förvaltas centralt av kommissionen och av medel som kontrolleras av medlemsstater. För att göra det lättare för medlemsstater, finansförmedlare och projektutvecklare att hantera sådana situationer bör reglerna för EU-medel och reglerna för statligt stöd vara överensstämmande. Därför innehåller kommissionens

förslag om EU-fonder vissa viktiga principer om kontroll av statligt stöd, såsom att statliga ingripanden ska vara ett tillägg till privat finansiering och inte tränga undan sådan finansiering, vilket är principer som bör utvecklas ytterligare och vara vägledande för genomförandet. Det är också därför kommissionen samtidigt föreslår att förenkla de relevanta reglerna om statligt stöd ytterligare.

Kommissionens förordning (EU) 2017/1084 av den 14 juni 2017¹ (allmän gruppundantagsförordning) spelar en viktig roll i detta sammanhang. Den förklarar vissa kategorier av stöd förenliga med den inre marknaden och gör det möjligt för medlemsstaterna att direkt genomföra stödåtgärder utan förhandsgodkännande av kommissionen.

Det finns tre områden där ändringar av den allmänna gruppundantagsförordningen skulle kunna förbättra samspelet mellan EU:s finansieringsprogram och reglerna om statligt stöd.

Nationell finansiering kombinerad med instrument inom ramen för fonden InvestEU

Kommissionen lade i dag fram sitt förslag till den nya fonden InvestEU², en samlad uppsättning regler för alla finansieringsinstrument och budgetgarantier i nästa EU-budget. Det förslaget säkerställer att kommissionen har en viktig roll när det gäller att välja ut projekt och ordningar som ska få stöd, på grundval av ett gemensamt EU-intresse, och att det offentliga stödet kommer att komplettera privata investeringar, vara öppet för insyn och att dess effekter kommer att utvärderas. Utformningen av fonden InvestEU innehåller redan viktiga principer om kontroll av statligt stöd. När dessa principer en gång har omsatts till tillräckligt tydliga regler om hur fonden ska drivas, behövs endast begränsade ytterligare krav i statligt stödhänseende för att skydda konkurrensen på den inre marknaden när medel från medlemsstaterna kombineras med EU-medel inom ramen för fonden InvestEU. På denna grund skulle de relevanta kraven med avseende på statligt stöd kunna föreskrivas i den allmänna gruppundantagsförordningen, för att komplettera en förordning om fonden InvestEU och de investeringsriktlinjer för fonden som innehåller de nödvändiga garantierna. En sådan ändring av den allmänna gruppundantagsförordningen skulle kunna undanta medel från medlemsstaterna som kanaliseras genom eller får stöd ur fonden InvestEU från kravet på förhandsanmälan till kommissionen, och därigenom säkerställa ett rationaliserat och effektivt genomförande av fonden InvestEU.

Forskning, utveckling och innovation

Kommissionen lade i dag också fram sitt förslag till Horisont Europa³. Enligt det förslaget kan vissa forskningsprojekt av små och medelstora företag tilldelas den så kallade spetskompetensstämpeln. Detta kräver att de av kommissionen bedöms ha ”spetskompetens” och att de är berättigade till EU-medel enligt de strikta kraven enligt EU-reglerna och att det enda skälet till att de inte faktiskt kan erhålla finansiering är budgetbegränsningar hos EU-fonden. Sådana projekt skulle kunna tillåtas få hela sin finansiering från medlemsstaterna (inbegripet från strukturfonderna) utan att det krävs förhandsgodkännande från kommissionen. Utformningen av kommissionens förslag Horisont Europa vad gäller projekt som omfattas av spetskompetensstämpeln och den relativt begränsade storleken på det finansiella stödet avlägsnar eventuella farhågor för konkurrensen.

På liknande sätt skulle projekt inom forskning, utveckling och innovation som utvärderats och valts ut i överensstämmelse med de tillämpliga reglerna för Horisont Europa och som finansieras gemensamt av Horisont Europa och medlemsstater (inbegripet från

---

¹ EUT L 156, 20.6.2017, s. 1.

² COM(2018) 439.

³ COM(2018) 441.

strukturfonderna), och i vilka minst tre medlemsstater deltar, kunna tillåtas att genomföras utan ytterligare bedömning i statligt stödhänseende med avseende på medlemsstaternas del av finansieringen. Detta skulle vara möjligt eftersom reglerna om vilka projekt som är berättigade till stöd från Horisont Europa – såsom programmet är utformat enligt kommissionens förslag – avlägsnar alla farhågor i konkurrenshänseende, särskilt genom att det krävs att projekten ska uppfylla mål av EU-intresse och att de ska åtgärda väldefinierade marknadsmisslyckanden.

Europeiskt territoriellt samarbete

I många år har främjandet av det europeiska territoriella samarbetet varit en viktig prioritering för EU:s sammanhållningspolitik. Enligt det nuvarande reglerna om statligt stöd kan sådana projekt redan få stöd med statliga medel. Under senare år har kommissionen vunnit en betydande erfarenhet i samband med stödåtgärder som syftar till att främja projekt för europeiskt territoriellt samarbete. En ytterligare utvidgning av de stödåtgärder som godkänns enligt den allmänna gruppundantagsförordningen skulle därför kunna övervägas.

Den rättsliga grunden för den allmänna gruppundantagsförordningen, dvs. rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd⁴ (kodifiering) (nedan kallad *bemyndigandeförordningen*) behöver därför ändras för att ge kommissionen möjlighet att införa alla lämpliga åtgärder i den allmänna gruppundantagsförordningen efter att ha hört alla berörda parter och den rådgivande kommittén med företrädare för medlemsstaterna.

1. FÖRSLAGETS SYFTE OCH BAKGRUND

Enligt bemyndigandeförordningen får kommissionen genom förordningar förklara att vissa kategorier av statligt stöd är förenliga med den inre marknaden och undantagna från den anmälningsskyldighet som föreskrivs i artikel 108.3 i EUF-fördraget. Dessa kategorier omfattar till exempel stöd till små och medelstora företag, stöd till forskning och utveckling och stöd till miljöskydd. Kommissionen föreslår nu att lägga till ytterligare två kategorier.

Förslaget att införa **två nya kategorier** i bemyndigandeförordningen gör det möjligt för kommissionen att anta gruppundantag på grundval av tydliga kriterier för förenlighet, vilka säkerställer att effekterna på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna är begränsad. Genom att anta sådana gruppundantag skulle det vara möjligt att väsentligt förenkla de administrativa förfarandena för medlemsstaterna och kommissionen på grundval av tydligt definierade, på förhand fastställda villkor för förenlighet. Förslaget att införa nya kategorier i bemyndigandeförordningen medför dock varken att dessa kategorier är omedelbart gruppundantagna eller att alla åtgärder som omfattas av en kategori skulle vara gruppundantagna i deras helhet.

Nya kategorier som föreslås införas i bemyndigandeförordningen

Medlemsstaternas finansiering som kanaliseras genom eller stöds av EU:s finansieringsinstrument eller budgetgarantier som förvaltas centralt av kommissionen

EU:s finansieringsinstrument och budgetgarantier har blivit allt viktigare när det gäller att ge stöd till en rad områden under de senaste åren. Deras betydelse förväntas öka ännu mer under den fleråriga budgetramen efter 2020. Kommissionens förslag avseende EU:s

⁴ EUT L 248, 24.9.2015, s. 1.

finansieringsinstrument och budgetgarantier som förvaltas centralt av kommissionen innehåller viktiga garantier för att förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen. De är vidare typiskt sett mindre snedvridande än bidrag av liknande belopp, eftersom de vanligen innefattar mindre stödbelopp. Exempelvis medför en icke-marknadsmässig garanti för ett lån på 100 miljoner euro endast ett stödbelopp som motsvarar skillnaden mellan en marknadsmässig garantipremie och den faktiska garantipremie som stödmottagaren betalat, vilket är avsevärt lägre än det fulla beloppet på 100 miljoner euro.

Det är därför lämpligt att bemyndiga kommissionen att gruppundanta stöd som beviljas genom medlemsstaternas finansiering, vilken kanaliseras genom eller stöds av EU:s finansieringsinstrument eller budgetgarantier som förvaltas centralt av kommissionen, under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Enligt kommissionens erfarenhet säkerställer det faktum att sådant stöd följer de villkor som gäller för EU:s centralt förvaltade finansieringsinstrument och budgetgarantier att det stöd som beviljas av medlemsstaterna inte ger upphov till några allvarliga snedvridningar av konkurrensen och att det är möjligt att definiera tydliga villkor för sådant stöds förenlighet.

Stöd för europeiskt territoriellt samarbete

I många år har främjandet av det europeiska territoriella samarbetet varit en viktig prioritering för EU:s sammanhållningspolitik. Stöd till små och medelstora företag för kostnader som uppstår för deltagande i projekt för europeiskt territoriellt samarbete omfattas redan av gruppundantag enligt den allmänna gruppundantagsförordningen. Särskilda bestämmelser om regionalstöd för investeringar som görs av företag av alla storlekar finns också i riktlinjerna för statligt regionalstöd för 2014–2020⁵ och i avsnittet om regionalstöd i den allmänna gruppundantagsförordningen. Detta betyder att kommissionen har vunnit en betydande erfarenhet i samband med stödåtgärder som syftar till att främja projekt för europeiskt territoriellt samarbete. Det är därför lämpligt att bemyndiga kommissionen att gruppundanta finansiering som tillhandahålls till stöd för sådana projekt.

2. FÖRENLIGHET MED UNIONENS POLITIK OCH MÅL PÅ ANDRA OMRÅDEN

Detta förslag är nära kopplat till den fleråriga budgetramen och till de olika utgiftsprogram som föreslagits av kommissionen.

Ytterligare nationell finansiering som ges till projekt som stöds av centralt förvaltade EU-medel utgör statligt stöd enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget. Detta förslag syftar till att underlätta kombinationer av sådana statliga medel med EU:s finansieringsinstrument och budgetgarantier som förvaltas centralt av kommissionen, för att uppnå rättssäkerhet och samtidigt säkerställa att snedvridningar av konkurrensen förblir begränsade.

Främjandet av projekt för europeiskt territoriellt samarbete har varit en viktig prioritering för EU:s sammanhållningspolitik i många år och kommer att underlättas ytterligare genom detta förslag.

---

⁵ EUT C 209, 23.7.2013, s. 1.

3. RÄTTSLIGA ASPEKTER

- **Rättslig grund**

Den rättsliga grunden för detta förslag är artikel 109 i EUF-fördraget, som ger rådet befogenhet att anta de förordningar som behövs, särskilt för att fastställa villkoren för tillämpningen av artikel 108.3 i EUF-fördraget och vilka slag av stödåtgärder som ska vara undantagna från detta förfarande. Rådet ska besluta med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet.

- **Subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen**

Förslaget avser ett område där unionen har exklusiv befogenhet. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig.

Förslaget går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dess mål och är därför förenligt med proportionalitetsprincipen.

- **Val av instrument**

Föreslaget instrument: förordning.

En förordning är det enda lämpliga rättsliga instrumentet för att ändra förordning (EU) 2015/1588.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Förslaget påverkar inte unionens budget.

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 109, med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, med beaktande av Europaparlamentets yttrande⁶, och av följande skäl:

- (1) Rådets förordning (EU) 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd⁷ ger kommissionen befogenhet att genom förordningar besluta att vissa kategorier av stöd är förenliga med den inre marknaden och undantagna från anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i fördraget.
- (2) Centralt förvaltade EU-medel, det vill säga medel inom ramen för direkt eller indirekt unionsförvaltning (till skillnad mot medel inom ramen för delad förvaltning med medlemsstaterna), ger i allt större utsträckning stöd till verksamheter av gemensamt EU-intresse genom finansieringsinstrument eller budgetgarantier, och ger därigenom ett särskilt viktigt bidrag till tillväxt och sammanhållning. Kommissionen bör bemyndigas att besluta att stöd som beviljas av medlemsstaterna, vilket kanaliseras genom eller stöds av sådana centralt förvaltade finansieringsinstrument eller budgetgarantier, på vissa villkor är förenliga med den inre marknaden och undantagna från anmälningsskyldigheten. Enligt kommissionens erfarenhet ger sådana stöd inte upphov till några allvarliga snedvridningar av konkurrensen, eftersom de följer de villkor som är tillämpliga på de relevanta finansieringsinstrumenten eller budgetgarantierna, såsom dessa genomförs av unionsorgan, och tydliga villkor för förenlighet kan definieras.
- (3) Främjandet av det europeiska territoriella samarbetet är en viktig prioritering för EU:s sammanhållningspolitik. Kommissionen bör bemyndigas att besluta att stöd för projekt för europeiskt territoriellt samarbete på vissa villkor är förenliga med den inre marknaden och undantagna från anmälningsskyldigheten. Enligt kommissionens

---

⁶ EUT C, s. .

⁷ EUT L 248, 24.9.2015, s. 1.

erfarenhet har sådana stöd endast begränsade effekter på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna och tydliga villkor för förenlighet kan definieras.

- (4) Därför bör tillämpningsområdet för förordning (EU) 2015/1588 utvidgas till att även omfatta dessa kategorier av stöd.
- (5) Rådets förordning (EU) 2015/1588 bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I artikel 1.1 a i förordning (EU) 2015/1588 ska följande led läggas till som leden xv och xvi:

”xv) finansiering som kanaliseras genom eller stöds av EU:s centralt förvaltade finansieringsinstrument eller budgetgarantier, om stödet beviljas i form av ytterligare finansiering som ges med hjälp av statliga medel,

xvi) projekt som stöds av EU:s program för europeiskt territoriellt samarbete.”.

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande